

A „SHICK-R” Kft. jövedelmezőségi helyzetének elemzése

Zaja Tímea

okleveles közgazdász pénzügy és számvitel alapképzési szakon,
zaja.timi@gmail.com

Dr. Szóke Brigitta

Egyetemi tanársegéd, Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem
szoke.brigitta@uni-mate.hu

Absztrakt: Egy konkrét kutatásban elvégeztük a „SHICK-R” Kft. vagyoni, pénzügyi illetve jövedelmezőségi helyzetének vizsgálatát a beszámolók adatai alapján öt üzleti év vonatkozásában, 2016-tól 2020-ig terjedően. A „SHICK-R” Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. a francia gyökerekkel rendelkező Renault csoport részét képezi. A Renault több mint 120 éves múlttal rendelkezik, történelme pedig sikerekben illetve innovációban is gazdag. A tanulmány terjedelmi korlátozásai miatt, jelen cikkünkben a cég jövedelmezőségi helyzetét kívánjuk ismertetni, megmagyarázva ezzel egy-egy gazdasági esemény hátterét. Az elemzés elkészítésével az elsődleges célunk az volt, hogy releváns információt szolgáltassak a társaság gazdálkodásában történő pozitív illetve negatív változásairól, valamint annak jövedelmezőségi helyzetéről illetve a piacon betöltött szerepéről.

Kulcsszavak: gazdasági elemzés, jövedelmezőségi helyzet, beszámoló, árbevétel-arányos jövedelmezőség, tőkearányos jövedelmezőség

1 Bevezetés

A gazdasági elemzés elengedhetetlen eszköze a vállalkozás vezetésének, hiszen ezáltal megismerhető, illetve fejleszhető a vállalkozás tevékenysége; a gazdasági elemzés a megfelelő döntésekhez szolgáltat információkat a vállalkozás számára. Mindemellett adatokat nyújt az eredményes vezetés megvalósításához. „A gazdasági elemzés olyan módszer, amely a gazdasági vezetés részére, az elemzés tárgyát képező vállalat, mint gazdasági rendszer elemeinek módszeres vizsgálatával, nélkülözhetetlen információt nyújt a rendszer működéséről, biztosítja a tájékozottságát. Az elemzés ok-feltáró tudomány, a vállalati vezetés

döntés-előkészítő és ellenőrző funkcióját támogatja.” (Baranyai et al, 2013; 22 p.) Az elemzés célja pedig, hogy „feltárja és számszerűleg értékelje azokat a körülményeket, amelyek befolyásolják a vállalkozás gazdálkodását, a vezetés döntéseinek előkészítését, valamint a megtett intézkedések végrehajtását.” (Birher et al, 2006, 14. p.) Ahhoz, hogy egy vállalkozás sikeresen működjön elengedhetetlen feltétel a tájékozottság. A vállalkozással kapcsolatos információk nem kizárólag a vállalat vezetőit, tulajdonosait érinti, hanem a vállalat környezetét is. Fontos számukra is az informáltság, hogy meg tudják ítélni milyen kapcsolatot alakítanak ki a vállalkozással. (Bíró et al, 2012) A gazdasági elemzéshez szükséges információkat, adatokat a cég számviteli beszámolója szolgáltatja. A beszámoló formáját tekintve lehet: éves beszámoló, egyszerűsített éves beszámoló, konszolidált azaz összevont éves beszámoló végül pedig egyszerűsített beszámoló. A beszámoló formáinak kiemelése azért szükséges, mivel a különböző formák eltérő mélységű adatokat nyújtanak. Azonban közös pont bennük, hogy fő részüket a vállalkozás kiegészítő melléklete, mérlege és eredménykimutatása valamint az üzleti jelentés alkotja. (Birher et al, 2006) „Olyan összevont, rögzített tagolásban készülő számviteli okmány, amely egy adott időpontra (fordulónapra) vonatkozólag tartalmazza a vállalkozás eszközeit és forrásait megfelelő pénznemben kifejezve.” (Takács et al, 2019) A mérleg az eszköz oldalon bemutatja, hogy a vagyon milyen formában áll a vállalkozás rendelkezésére. A forrás oldalon pedig, ennek a vagyonnak az eredete jelenik meg, vagyis az, hogy kitől vannak az eszközök, kinek tartozik a vállalkozás. A mérleg eszköz oldalán kell kimutatnunk a befektetett eszközöket, a forgóeszközöket valamint az aktív időbeli elhatárolásokat. A mérleg forrás oldalán jelennek meg a saját tőke, céltartalékok, kötelezettségek valamint passzív időbeli elhatárolások. (Siklósi et al, 2016) Ezzel szemben az eredménykimutatás: „Olyan számviteli okmány, amely egy adott időszakra vonatkozóan, előre meghatározott szerkezetben tartalmazza az adózott eredmény levezetését a főbb tényezők bemutatásával. Tartalmazza továbbá az eredmény összetevőit különböző csoportosításban, végül pedig az üzleti év bevételeit és ráfordításait. Az eredménykimutatás a vállalkozó jövedelmi helyzetéről ad tájékoztatást.” (Helgertné, 2019; 25 p.) Tehát az eredménykimutatásról elmondható, hogy a vállalkozás, cég adózott eredményének levezetését tartalmazza, az eredmény (adózott eredmény) kialakulását szemlélteti, az eredményre ható főbb tényezőkkel együtt. A számviteli törvény alapján az eredménykimutatás kétféleképpen készíthető el: az összköltség-, valamint forgalmiköltség eljárással. A két eljárás közti eltérés az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye meghatározásában mutatkozik; vagyis abban, hogy a vállalkozás milyen tartalommal veszi figyelembe a ráfordításokat illetve hozamokat az eredmény számítása során. (Sztanó, 2013) A vállalkozásnak a számviteli politikájában rögzítenie kell az eredménykimutatás tekintetében választott eljárást. Akárcsak a mérleg esetében, az eredménykimutatásnál is szemléltetni kell a bázisévi adatokat a tárgyévi adatok mellett, mivel ez elősegíti a jövedelmi helyzet értékelését. (Jacobs et al, 2000) A kiegészítő melléklet pedig „azokat az adatokat, szöveges magyarázatokat foglalja

magába, amelyek a vállalkozás valós vagyoni, pénzügyi helyzetének, eredménye bemutatásának megítéléséhez szükségesek, és a kívülállók számára is egyértelművé, használhatóvá teszik a mérleg és az eredménykimutatás adatait.“ (Helgertné, 2019) Továbbá az üzleti jelentés az éves beszámoló melléklete. Ez alapján kijelenthető, hogy az éves beszámoló adataiból olyan információkat nyerhetünk a gazdasági társaságok vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetéről, amelyből megbízható képet kaphatunk a cég működéséről és kockázatairól.

2 Anyag és módszertan

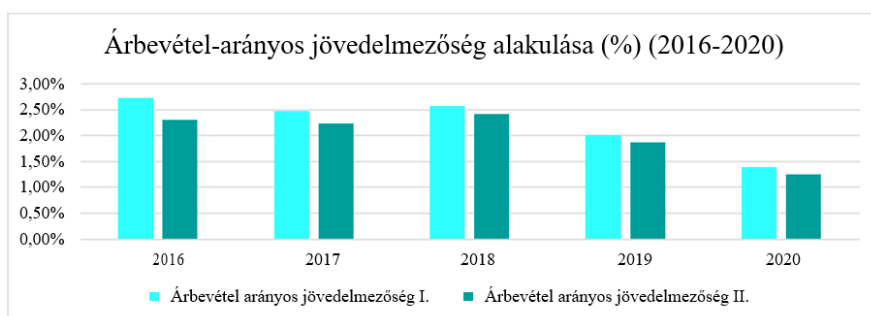
A vizsgált cég 2020. évi kiegészítő mellékletében foglaltak szerint a társaság a Renault Hungária „B” kereskedőjeként alakult meg 1992-ben, magánszemélyek alapításával, „SHICK-R” 2005 Kft. néven. A vállalkozás 1997-ben megkapta az „A” kereskedői minősítést. Országunkban számos márkakereskedésként forgalmaz Renault gépjárműveket, melyek közül a társaság az első tíz forgalmazó között jelenik meg az értékesített gépjármű számának tekintetében. (SHICK-R” Kft. Kiegészítő melléklete, 2020)

„A jövedelmezőségi mutatók a vállalkozás által adott üzleti évben megtermelt eredmények valamilyen alapul szolgáló kategória egységére jutó értékét mutatják” (Takács, 2009, 22. p.) A Számviteli törvény 2000. évi C. törvény alapján a vállalkozás köteles bemutatni a jövedelmezőség alakulását egyrészt a kiegészítő mellékletben, emellett pedig az üzleti jelentésben is. A jövedelmezőségi mutatók fejezik ki a vállalkozás működésének eredményességét. Vagyis azt, hogy az egyes erőforrások milyen szerepet játszottak az eredmény létrehozásában. Általánosságban leírható, hogy az eredményt viszonyítjuk valamely erőforráshoz. A számításokhoz szükséges adatokat pedig a mérlegből szerezzük. Az eredmény kifejezhető: adózott eredménnyel, vagy adózás előtti eredménnyel, azonban az előbbi a gyakoribb, vagyis általában az adózott eredménnyel számolunk. Az erőforrások pedig kifejezhetők: saját tőke értékével, vagy annak elemivel, eszközök értékével, a foglalkoztatottak számával, vagy az árbevétellel. (Horváth, 2015) Tanulmányunkban a 2016-2020-as időszakra vonatkozó jövedelmezőségi helyzet elemzésével az alábbi hipotézist kívánjuk bizonyítani: A társaság jövedelmezőségében 2020-ban csökkenés mutatkozott.

2.1 Árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutatók

A forgalomarányos vagy más néven az árbevétel-arányos jövedelmezőségi indexek tekintetében a választott eredménykategóriák, a társaság értékesítési árbevételéhez illetve más bevétel adatokhoz kerülnek összevetésre, összehasonlításra. (Bíró et al, 2007) Az eredmények kifejezik, hogy az

árbevételnek valamint a bevételeknek mekkora része maradt meg a vállalkozásnál eredményként. A 1. számú ábra bemutatja azokat a mutatókat, melyek által értékelem a vállalkozás tekintetében az árbevétel arányos jövedelmezőséget, mindkét mutató esetében elmondható, hogy a vállalkozás tekintetében az számít kedvezőnek, ha az értékek növekedést mutatnak.

1. ábra: Árbevétel-arányos jövedelmezőség alakulása (%) (2016-2020)

Forrás: saját szerkesztés

Az ábráról leolvasható, hogy mindkét mutató esetében ingadozás tapasztalható meg a vizsgált évek során. Azonban mindkét mutató esetében 2018-tól csökkenés mutatkozik, mely nem tekinthető kedvezőnek a vállalkozás tekintetében. A mutató értéke mindkét esetben 2016-ban a legmagasabb, ekkor az I. mutató azaz az árbevétel arányos üzemi eredmény értéke 2,71% volt, míg a II. mutató az árbevétel-arányos adózás előtti eredmény értéke 2,30%. A legalacsonyabb érték mindkét mutató esetében 2020-ban volt tapasztalható, ekkor az I. mutató 1,39% volt, a II. mutató pedig 1,24%. Az alacsony értékek az utolsó vizsgált évben abból fakadnak, hogy 2016-ról 2020-ra az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye alig növekedett, azonban a bevételek, ezen belül az értékesítés nettó árbevétele viszont közel a duplájára növekedett az évek során. Az 9. számú táblázat adatai szemléltetik, hogy a mutatók értékei hasonlóak, mind értékben, mind pedig a változások irányát tekintve. Azonban a II. mutató arányai néhány százalékkal alacsonyabbak mivel itt a nevezőben a pénzügyi műveletek bevétele is szerepel. Összességében elmondható a mutatók értékei alapján, hogy a bevétel csak kis része realizálódik, mivel a költségek, ráfordítások túl magasak, ez pedig akadályozza a jövedelmezőség javulását.

2.2 Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók

A tanulmány ezen részében azt vizsgáljuk, hogy a vállalkozás a saját tőke egy egységével milyen értékű jövedelmet ért el az általunk elemzett időintervallumban. Ezt figyelembe véve a saját tőke értékéhez a vállalkozás tekintetében leginkább releváns eredménykategóriákat hasonlítjuk. A következő mutatók mindegyikére igaz, hogy akkor tekinthető kedvezőnek, ha értékük növekedést mutat.

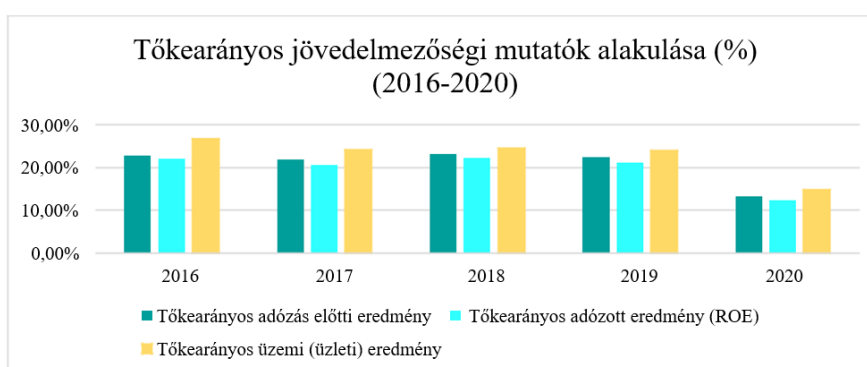
Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók (2016-2020)					
Megnevezés	2016	2017	2018	2019	2020
Tőkearányos adózás előtti eredmény (%)	22,65	21,81	23,12	22,39	13,24
Tőkearányos adózott eredmény (ROE) (%)	21,97	20,60	22,19	21,11	12,22
Tőkearányos üzemi (üzleti) eredmény (%)	26,71	24,20	24,60	23,99	14,85
Jegyzett tőke arányos adózott eredmény	1,40	1,65	2,29	2,34	1,54

1. táblázat: Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók (2016-2020)

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás kiegészítő mellékletének adatai alapján

A tőkearányos adózás előtti eredmény számításánál az adózás előtti eredményt viszonyítjuk a saját tőke értékéhez. A mutató értéke 2018-ig ingadozik, ebben az évben mutatja a maximum értékét 23,12%-kal, ezévtől kezdve pedig csökkenést mutat. A mutató értéke a vizsgált években a 2020-as év kivételével közel azonos értéket mutatott, ennek oka, hogy 2016 illetve 2019 között növekedés mutatkozik az adózás előtti eredménynél valamint a saját tőkénél is. A legalacsonyabb érték 2020-ban tapasztalható, a mutató értéke ekkor 13,24%, az óriási visszaesés arra vezethető vissza, hogy bár a saját tőke értéke a korábbi évekhez hasonlóan növekedést mutatott, az adózás előtti eredményben csökkenés volt tapasztalható 2019-ről 2020-ra, ekkor 40 535 000 Ft értékkel csökkent az adózás előtti eredmény. Ennek a csökkenésnek az oka, nem az értékesítés bevételeinek csökkenéséből ered, hanem a költségek, ráfordítások növekedéséből. A jövedelmezőség elemzésekor az egyik legfontosabb mutató a tőkearányos adózott eredmény (ROE), hiszen ez képet ad a vállalkozás osztalékfizetési képességéről, továbbá információt nyújt a lehetséges maximális tőkegyarapodásról is. Jelen mutató esetében a számlalóban az adózott eredmény szerepel, a nevezőben pedig, az előző mutatóhoz hasonlóan a saját tőke. Az 1. számú táblázat alapján látható, hogy a tőkearányos adózott eredmény értékei alig térnek el az előző mutatóétól, mivel a saját tőke értéke változatlan, a számlalóban megjelenő adózott eredményt pedig az adófizetési kötelezettség csak kis mértékben csökkentette. A legmagasabb értéket 2018-ban tapasztalhatjuk 22,19%-kal, a legalacsonyabb érték pedig 2020-ban mutatkozik 12,22%-kal. A tőkearányos üzemi (üzleti) eredmény elmozdulásának irányai hasonlóak az előző két mutató arányainak alakulásához. A mutató esetében az üzemi (üzleti) tevékenység értékét viszonyítjuk a saját tőke értékéhez, ezáltal az itt látható értékek magasabbak a korábbi mutatókhoz képest, mivel az eredménykimutatás ezen soránál még nem kerül beszámításra a pénzügyi műveletek eredménye, mely minden vizsgált évben csökkentette az eredményt, továbbá nem kerül még figyelembe az adófizetési kötelezettség sem, mely tovább csökkenti az eredményt. Az előző mutatóktól eltérően azonban itt a legmagasabb érték 2016-ban mutatkozik 26,71% értékkel, a legalacsonyabb arány pedig 2020-ban tapasztalható, ekkor a tőkearányos üzemi (üzleti) eredmény értéke 14,85%. A

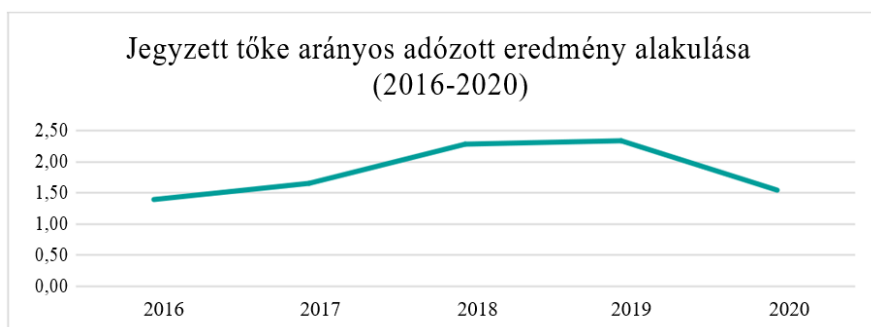
2. számú ábra szemlélteti a három mutató alakulását a vizsgált időszakban. Az ábra alapján összességében leírható a mutatókról, hogy a vizsgált években közel azonos értékekkel illetve hasonló irányváltozással változtak az arányok. Az értékek minden esetben 2020-ban voltak a legalacsonyabbak, ez a költség illetve ráfordítás növekedésének köszönhető. A legmagasabb érték a tőkearányos üzemi (üzleti) eredmény esetében 2016-ban volt tapasztalható, míg a másik két mutató egyaránt 2018-ban volt a legmagasabb, ez évtől csökkenés mutatkozik az értékekben.

2. ábra: Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók alakulása (%) (2016-2020)

Forrás: Saját szerkesztés

Az utolsó tőkearányos jövedelmezőségi mutató a jegyzett tőke arányos adózott eredmény. Ezt a mutatót azért szerepeltetjük külön a többitől, mivel egyrészt ennél a mutatónál nem a saját tőke értékéhez viszonyítunk, hanem a jegyzett tőke értékéhez valamint az előző mutatóktól eltérően ezt az eredményt nem százalékos, hanem együtthatós formában fejezzük ki. A mutató során az adózott eredmény értékét viszonyítom a jegyzett tőke értékéhez. A mutató eredményét az adózott eredmény alakulása fogja meghatározni, mivel a jegyzett tőke értéke a vizsgált időszakban 50 000 000 Ft volt. Az értékek alakulását tekintve 2019-ig növekedés tapasztalható, mely kedvező a vállalkozásnak, azonban 2020-ra az előző évhez képest magas visszaesés mutatkozik. A visszaesés oka, hogy nagymértékben csökkent az adózott eredmény értéke. A mutató értéke az utolsó vizsgált évben 1,54 volt, ez azt jelenti, hogy az adózott eredmény több mint másfélszeresét érte el a jegyzett tőkének. A legeredményesebb év 2019 volt, ekkor az adózott eredmény 2,34 szerese a jegyzett tőkének. A 3. ábra szemlélteti, hogyan alakult a jegyzett tőke arányos adózott eredmény értéke a vizsgált időszakban.

3. ábra: Jegyzett tőke arányos adózott eredmény alakulása (2016-2020)
 Forrás: saját szerkesztés

2.3 Élőmunka-arányos jövedelmezőség

A vállalkozás eredményességében fontos szerepet játszik az élőmunka, ezért jelen alfejezetében szeretnénk bemutatni az ezzel kapcsolatos mutatókat. A mutatók számításánál az eredménykategóriákat viszonyítjuk az átlagos állományi létszámhoz, ezáltal kifejezve az egyes eredménykategóriák illetve az emberi erőforrás felhasználásának arányát. A tőkearányos jövedelmezőségi mutatókhoz hasonlóan jelen esetben is az számít kedvezőnek a vállalkozás szempontjából, ha növekedés tapasztalható. A 2. számú táblázat szemlélteti az általam vizsgált élőmunka-arányos mutatószámok értékének alakulását 2016-2020 időszakban.

Élőmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók (2016-2020)					
Megnevezés	2016	2017	2018	2019	2020
1 főre jutó fedezeti összeg (E Ft/fő)	86 902	113 136	121 595	159 783	161 925
1 főre jutó adózás előtti eredmény (E Ft/fő)	2 061	2 574	2 980	3 029	2 041
1 főre jutó adózott eredmény (E Ft/fő)	2 000	2 430	2 860	2 856	1 883

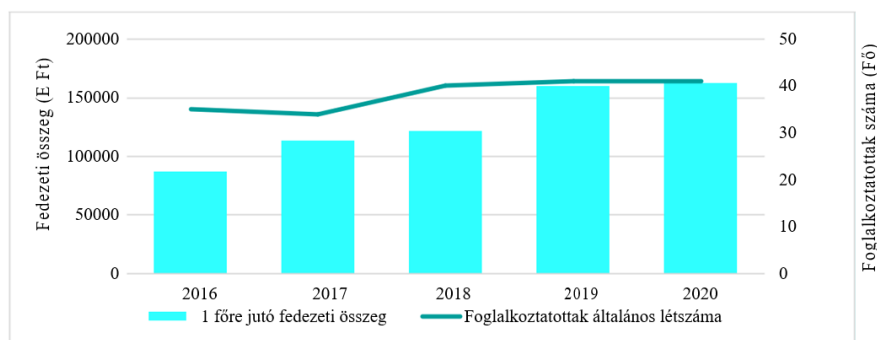
2. táblázat: Élőmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók (2016-2020)
 Forrás: Saját szerkesztés

Fontos információ a mutatók számításánál, hogy az adott években mekkora volt az általános létszám, ezt ismerteti a 3. számú táblázat.

Foglalkoztatott munkavállalók általános létszáma					
Megnevezés	2016	2017	2018	2019	2020
Fizikai- és szellemi dolgozók száma összesen (Fő)	35	34	40	41	41

3. táblázat: Foglalkoztatott munkavállalók általános létszáma (2016-2020)
 Forrás: Saját szerkesztés

Az első mutató az 1 főre jutó fedezeti összeg, melynek során az értékesítés nettó árbevételét viszonyítom a létszámhoz, ez lényegében a munkaerő kihasználtságát mutatja. Azaz azt, hogy 1 fő munkavállaló hány Ft bevételt realizál. A mutató által realizált eredmények kedvezően hatnak a vállalkozás tekintetében, hiszen évről évre növekedés tapasztalható. Ez a növekedés leginkább az értékesítés nettó árbevételének nagymértékű növekedéséből következik, mivel 2016-ról 2020-ra csak 6 fővel nőtt általánosan a létszám. Az értékesítés nettó árbevétele pedig a kétszeresére nőtt, számszerűen kifejezve 3 584 430 000 Ft volt a növekedés. A legalacsonyabb érték 2016-ban mutatkozik, és bár ez a legalacsonyabb érték, így is rendkívül jó eredménynek minősül, ekkor a mutató értéke 86 902 000 Ft volt. A következő évben nagymértékkel nőtt a mutató összege, összesen 26 234 000 Ft-tal nőtt, pedig eközben az alkalmazottak létszáma 1 fővel csökkent. A legmagasabb érték 2020-ban volt tapasztalható, ekkor a mutató értéke 161 925 000 Ft. Ez azt jelenti, hogy egy fő alkalmazott 161 925 000 Ft bevételt realizált 2020-ban. A legnagyobb növekedés a vizsgált időszakban 2018-ról 2019-re történt, ez a növekedés az árbevétel emelkedésének köszönhető, mivel az alkalmazottak száma csak 1-el nőtt az említett években. A 4. számú ábra mutatja, hogyan alakult az 1 főre jutó fedezeti összeg, valamint a foglalkoztatottak létszámának kapcsolata a vizsgált időszakban. Az ábrán látható, hogy a 2017-es év kivételével azonos irányba változtak az értékek a foglalkoztatottak számának esetében is, illetve az egy főre jutó fedezeti összeg esetében is. Azaz a foglalkoztatottak számának növelése összességében pozitívan hatott a vizsgált években, mivel az egy főre jutó fedezeti összeg közel a kétszeresére nőtt ez idő alatt.

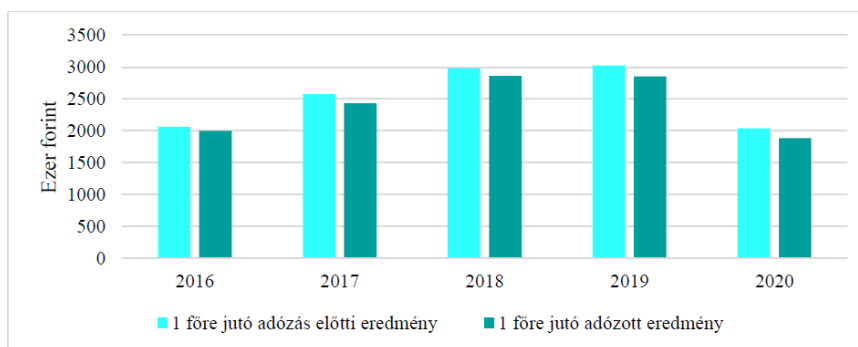
4. ábra: Az egy főre jutó fedezeti összeg alakulásának és foglalkoztatottak létszámának kapcsolata (2016-2020)

Forrás: saját szerkesztés

A következő mutató, melyet megvizsgáltunk az 1 főre jutó adózás előtti eredmény, ennek során az adózás előtti eredmény, illetve a foglalkoztatottak létszámának kapcsolatát elemeztük. A mutató értékeiben 2019-ig növekedés látható, mely kedvezően hat a társaság tekintetében, azonban 2020-ban nagymértékű visszaesés mutatkozik, mely kizárólag az adózás előtti eredmény

csökkenésére vezethető vissza, mivel az utolsó két vizsgált évben megegyezett a foglalkoztatottak száma. A csökkenés következtében olyan mértékben visszaesett a mutató értéke, hogy az utolsó évben tapasztalható a legalacsonyabb érték, ekkor a mutató összege 2 041 000 Ft volt egy főre nézve. A legnagyobb növekedés 2016-ról 2017-re történt, annak ellenére, hogy az alkalmazottak létszáma egy fővel csökkent a mutató értéke mégis igen nagymértékben nőtt a többi évhez képest, a növekedés az adózás előtti eredmény növekedéséből keletkezett. A mutató értéke 2016-ról 2017-re 513 000 Ft-tal növekedett. A legmagasabb összeg 2019-ben látható, ugyanis az egy főre jutó adózás előtti eredmény ekkor 3 029 000 Ft.

Az utolsó mutató az 1 főre jutó adózott eredmény, melynek során az adózott eredmény, valamint a foglalkoztatottak létszámának kapcsolatát vizsgálom. A mutató eredményeinek alakulása 2018-ig hasonlóképpen alakul az előző mutatóéhoz, azonban ebben az évben eléri a maximumát, ez év után pedig csökkenés tapasztalható. Bár az adózott eredményben növekedés mutatkozik 2019-es évig, azonban 2018 és 2019 között nem olyan nagymértékű a változás, összesen 2 705 000 Ft, azonban a foglalkoztatottak száma nőtt eggyel, ez lehet az oka annak, hogy nem növekedés látható, mint az előző mutató esetében. Így a két év értéke között 4 000 Ft eltérés tapasztalható. A legalacsonyabb érték csakúgy, mint az előző mutatónál, itt is 2020-ban volt látható, ekkor a mutató értéke 1 883 000 Ft. 2020-ra ez a nagymértékű csökkenés az adózott eredmény csökkenéséből következik, mivel a foglalkoztatottak száma az utolsó két vizsgált évben megegyezik.

5. ábra: Az egy főre jutó adózás előtti eredmény és egy főre jutó adózott eredmény alakulása (2016-2020)

Forrás: saját szerkesztés

Az 5. számú ábra szemlélteti az 1 főre jutó adózás előtti eredmény illetve az 1 főre jutó adózott eredmény-mutatók alakulását 2016-2020 időszakban. Az ábráról leolvasható, hogy a két mutató minden vizsgált évben közel azonos értékeket mutatnak, valamint a változások irányai is megegyeznek. A legalacsonyabb érték

mindkét mutató esetében 2020-ban látható. A legmagasabb érték az 1 főre jutó adózás előtti eredmény esetében 2019-ben; az 1 főre jutó adózott eredmény tekintetében pedig 2018-ban tapasztalható.

2.4 Eszközarányos jövedelmezőség

Jelen indexek tekintetében az eszközök bizonyos csoportjához viszonyítjuk a választott eredménykategóriákat, alakulásuk a társaság jövedelemtermelő képességéről ad visszajelzést. Azaz tulajdonképpen azt fejezik ki, hogy a tevékenység végzése miatt lekötött eszközcsoporthoz milyen arányban járultak hozzá a társaság jövedelemtermelő képességéhez. A mutatók esetében egyöntetűen elmondható, hogy az számít kedvezőnek, minél magasabb értékek tapasztalhatók. A tanulmány jelen részében az eszközarányos jövedelmezőséget az 4. számú táblázatban szerepeltetett mutatók által vizsgáljuk. A négy eszközarányos jövedelmezőségi mutató mellett szeretnénk bemutatni az eszközarányos adózás előtti eredmény (ROA) mutatót, valamint az eszközmegtérülési (ROI) mutatót.

Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók (%) (2016-2020)					
Megnevezés	2016	2017	2018	2019	2020
Eszközarányos jövedelmezőség I.	21,26	25,15	32,99	38,39	28,08
Eszközarányos jövedelmezőség II.	11,77	15,84	17,16	10,59	11,79
Eszközarányos jövedelmezőség III.	7,58	9,72	11,29	8,30	8,31
Eszközarányos jövedelmezőség IV.	6,43	8,76	10,61	7,75	7,40
Eszközarányos adózás előtti eredmény (ROA)	4,99	6,85	7,95	5,28	5,06
Eszközmegtérülési mutató (ROI)	4,84	6,47	7,63	4,98	4,67

4. táblázat: Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók (2016-2020)

Forrás: saját szerkesztés

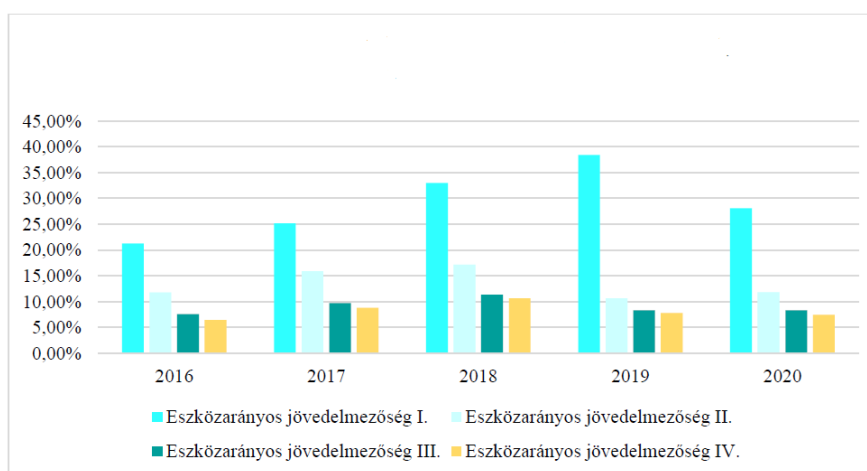
Az I. mutató esetében az üzemi (üzleti) tevékenység eredményét viszonyítjuk az immateriális javak és tárgyi eszközök összegéhez. A mutató értékeiben 2019-ig növekedés látható, azonban az utolsó vizsgált évre csökkenés mutatkozik. Az utolsó vizsgált évben a közel 10%-os csökkenésnek az oka pedig, hogy az utolsó évben nagymértékben csökkent az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye.

A II. mutató során a számlálóban ismételt az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye kerül azonban a nevezőben most a készletek szerepelnek. A mutató tekintetében 2019-ig hasonló irányváltással találkozhatunk, mint az I. mutató esetében, azonban jelen esetben a 2020-as évben némi növekedés tapasztalható, ez a növekedés leginkább a készletek értékének csökkenése okozta. A mutató értéke

itt is 2018-ban a legmagasabb, ekkor a készletek 17,16%-kal járultak hozzá az üzemi (üzleti) tevékenység eredményéhez.

A III. mutató tekintetében az előző két mutatóhoz hasonlóan az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye szerepel, a nevezőben viszont az immateriális javak, tárgyi eszközök és készletek összegéből tevődik össze. A mutató változásinak iránya teljes mértékben megegyezik a II. mutató változásával. Jelen esetben is 2018-ig növekedés tapasztalható, majd 2019-ben csökkennek az arányok, végül 2020-ra ismételen növekedés mutatkozik. Bár a változások iránya megegyezik, a III. mutató értéke alacsonyabb az előző kettőnél, mivel itt a nevezőben több eszköz jelenik meg.

A IV. mutató számlálójában a korábbiakkal ellentétben az adózás előtti eredmény szerepel, míg a nevezőben a befektetett eszközök és a készletek összege. Jelen mutató eredményei alig térnek el az előző mutató értékeitől, ennek oka, hogy a vizsgált időszakban nem volt jelentős értékű befektetett pénzügyi eszköze a vállalkozásnak, így a nevező értéke szinte változatlan. Továbbá az üzemi üzleti eredmény értékét sem befolyásolta rendkívüli mértékben a pénzügyi műveletek eredménye. A négy eszközarányos jövedelmezőségi mutató alakulása látható az 6.számú ábrán. Az ábráról leolvasható, hogy a legmagasabb értékkel minden vizsgált évben az I. mutató rendelkezett, ezt követte a II. mutató. A legalacsonyabb értékeket pedig a IV. mutató érte el. A változások iránya mind a négy mutató esetében hasonló. Az I. mutató kivételével egyaránt leírható, hogy a 2018-as évben voltak a legmagasabbak.

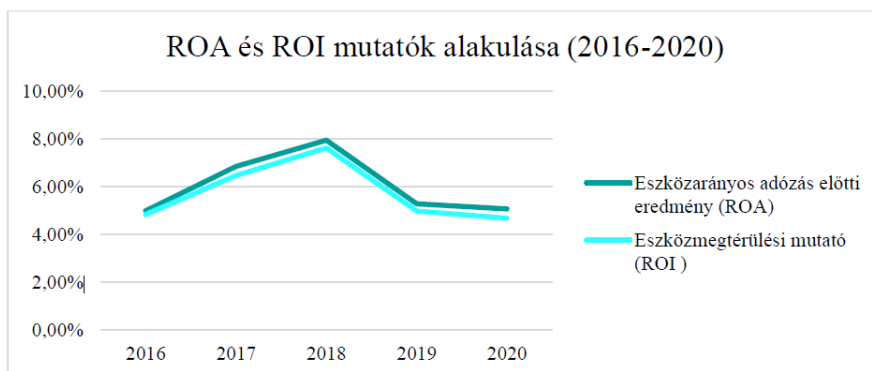
6. ábra: Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók alakulása (2016-2020)

Forrás: saját szerkesztés

Az utolsó két mutató amelyet szeretnénk bemutatni az eszközarányos adózás előtti eredmény (ROA) valamint az eszközmegtérülési (ROI) mutatók. A ROA mutató

esetében az összes eszköz értékéhez az adózás előtti eredmény értékét viszonyítom, ezzel képet kapva a vállalkozás eredményességéről. A magasabb érték arról tanúskodik, hogy a társaság az eszközei működtetésével elért hozama nagyobb. A 7. ábra szemlélteti, hogy a legalacsonyabb érték 2016-ban tapasztalható, ekkor a mutató 4,99%-ot ért el. Az első években a mutató értéke 2018-ig növekedést mutat, illetve eléri a maximumát, ekkor az értéke 7,95%. Ez év után 2018-ról 2019-re egy nagymértékű visszaesés látható, ennek oka, hogy erre az évre nagymértékben nőtt az összes eszköz értéke, összesen 851 942 000 Ft-tal. 2020-ra ismételen csökkenés mutatkozik, bár ekkor már nem olyan nagymértékű, mint az előző évben.

A ROI mutató számításánál az összes eszköz értékéhez az adózott eredmény értékét viszonyítjuk, ezzel választ adva arra, hogy az eszközök mekkora része képes megtérülni az adózott eredményből. Mivel ennél a mutatónál az adóval csökkentett eredménnyel számolunk, ezért ezek az arányok kisebbek, mint az előző mutató esetében. Jelen mutató változásainak iránya megegyezik az előző mutatóéval, azonban ennek a minimuma nem 2016-ban, hanem 2020-ban volt látható; ekkor az értéke 4,67%. A legmagasabb érték, csakúgy, mint a ROA mutató tekintetében, itt is 2018-ban mutatkozik, 7,63%-kal.

7. ábra: ROA és ROI mutatók alakulása (2016-2020)

Forrás: saját szerkesztés

A 7. számú ábráról látható, hogy a két mutató egymáshoz közeli értékeket ért el, emellett változásaik iránya is egyező volt a vizsgált években. A legmagasabb érték mindkét esetben 2018-ban volt tapasztalható, a legalacsonyabb pedig 2020-ban. Összességében a két mutató nem értékelhető kedvezően, mivel a kapott eredmények nem magasak.

Következtetések

A társaság jövedelmezőségét több szempontból is megvizsgáltuk. Az árbevétel-arányos jövedelmezőség mutatóit tekintve ingadozó értékekkel találkozhattunk az elemzés során, az utolsó évre pedig nagymértékű csökkenés volt tapasztalható.

Hiába nőtt a vállalkozás árbevétele évről évre, mégsem ez a tendencia mutatkozik a mutatóknál, ennek oka, hogy a költségek, illetve ráfordítások értékei is magasak a vizsgált években, ezáltal a bevétel nagy része nem tud realizálódni. A tőkearányos jövedelmezőséget tekintve hasonló problémával találkozhatunk, az értékek ingadozása és 2020 évi csökkenés itt is a költségek és ráfordítások növekedésére vezethető vissza. Ahhoz, hogy a két csoport mutatóiban növekedés legyen látható, ahhoz a vállalkozásnak csökkentenie kellene a költségeit, ráfordításait, vagy növelnie kellene az eladási árakat. A következő részben az élők munká-arányos jövedelmezőségi mutatók szerepeltek. A viszonyítási alap ezen mutatóknál megegyezik, a foglalkoztatottak általános létszáma szerepel a nevezőben. Azonban csak az egy főre jutó fedezeti összegnél láthatunk végig növekvő tendenciát, ennek oka, hogy ennél a mutatónál a számlálóban csak az értékesítés nettó árbevétele szerepel. A másik két mutatónál (egy főre jutó adózás előtti – illetve adózott eredményeknél) az utolsó évre csökkenés mutatkozik, ennek oka, hogy itt már számításba kerülnek a költségek és ráfordítások, melyeknek növekedése rontja a jövedelmezőséget. Az utolsó vizsgált csoport az eszközarányos jövedelmezőségi mutatók. Ebben az esetben nem lehet általános következtetéseket levonni az összes mutató tekintetében, mivel azoknak alakulásában az eredmény mellett az adott eszközcsoportoknak is jelentős szerep jut.

„A társaság jövedelmezőségében 2020-ban csökkenés mutatkozott”. Sajnos a jövedelmezőségi mutatók számításával a hipotézisünk beigazolódott. Valóban csökkenés mutatkozott a jövedelmezőségi mutatók jelentős részében az utolsó vizsgált évben. Ez a csökkenés azonban nem az árbevétel-csökkenésből, hanem a költségek, ráfordítások növekedéséből származik.

Összességében a jövedelmezőséget tekintve számos mutató értékét, irányát javítaná, ha a vállalkozás tovább tudná növelni az árbevételét, illetve emellett csökkenteni próbálná a költségeit, ráfordításait.

Hivatkozások

- [1] Baranyai Zs., Fenyves V., Pupos T., Takács I., Tarnóczy T., 2013. Gazdasági elemzés. Debreceni Egyetem, AGTC. 164. p. ISBN: 978-615-5183-69-0
- [2] Birher I., Pucsek J., Sándor Lászlóné, Sztanó I., 2006. A vállalkozások tevékenységének gazdasági elemzése. Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt.
- [3] Bíró T., Kresalek P., Pucsek J., Sztanó I., 2007. A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése. Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt. 264. p. ISBN: 9789633947043
- [4] Bíró T., Kresalek P., Pucsek J., Sztanó I., 2012. A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése. Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt. 258. p. ISBN: 9789633948125

- [5] Helgertné Sz. I., 2019. Bevezetés a számvitel alapjaiba. Károly Róbert Főiskola, 2019.
- [6] Horváth Zs., 2015. Pénzügy II. Vállalkozásfinanszírozás. Eszterházy Károly Egyetem Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó Zrt. 120. p. ISBN: 978-963-19-7914-5
- [7] Jacobs O. H, A. Oestreicher, 2000. Mérlegelemzés. Kossuth Kiadó. 222. p. ISBN: 963-09-4161-9
- [8] Siklósi Á., Veress A., 2016. Könyvvizetés és beszámolóképzés. SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. 580. p. ISBN: 978-963-638-508-8
- [9] Sztanó I., 2013. A számvitel alapjai. Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt. 388. p. ISBN: 978-963-394-821-7
- [10] Takács A., 2009. Vállalat-értékelés magyar számviteli környezetben. Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt. 220. p. ISBN: 9789633948392
- [11] Takács A., Márkus G., 2019. Számviteli alapismeretek. Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar. 125. p. ISBN: 978-963-429-345-3
- [12] „SHCIK-R” Kft. kiegészítő mellékletei (2016-2020), Letöltés dátuma: 2021.11.13